

اروپای جدید و آینده اقتصادی آن*

۱- پیشرفت اقتصادی

اروپای غربی را که در این نوشته مطالعه میکنیم دارای ۱۴۰۰۰۰۰۰ میل مربع مساحت و ۳۱۵ میلیون نفر جمعیت است (۱۹۶۳) در محدوده جغرافیائی اروپای غربی ۱۸ کشور اتریش، سوئیس، بلژیک، هلند، اوکراین، دانمارک، سوئد، نروژ، فنلاند، ایسلند، فرانسه، آلمان غربی، انگلستان، ایرلند، اسپانیا، پرتغال، یونان و ایتالیا قرار گرفته است. بنابراین حد شرقی آن تا مرزهای بلوک شوروی کشیده میشود. در اروپای غربی ۱۰٪ جمعیت دنیا ساکن است جالب آنکه این جمعیت محدود $\frac{1}{4}$ در آمد ملی دنیا و $\frac{1}{4}$ فولاد و $\frac{1}{4}$ تولیدات کشاورزی و ۴۰٪ تجارت خارجی دنیا را بخود اختصاص داده است که نصف تجارت خارجی با ممالک داخل منطقه و نصف بقیه با سایر ملل صورت میگیرد.

اروپای غربی مثل اینست که میدان خونین ترین نبردهای تاریخ بشر نبوده است زیرا پس از گذشت ۲۰ سال نه تنها تمام صدمات و ویرانیهای حاصله از جنگ ترمیم گشته بلکه عالیترین رفاه عمومی و سطح زندگی و غذای کامل و مسکن و لباس و بهداشت کافی و تعلیم و تربیت صحیح در دسترس همگان قرار داده شده است. قدرت خرید سرانه مردم در این مدت کوتاه $\frac{4}{3}$ بیشتر از سال ۱۹۳۸ که اروپای غربی ۲۶۰ میلیون نفر جمعیت داشت میباشد. در این منطقه تقریباً تمام مردم بکار اشتغال دارند و در بعضی از ممالک آن نظیر آلمان و فرانسه و سوئیس نیاز شدید به نیروی انسانی دستگاههای

* The New EUROPE and its economic future. A. Barach U. S. A.

اقتصادی را مجبور بقبول کارگران یونانی و ایتالیائی و اسپانیائی و الجزیره‌ای کرده است. بین سالهای ۱۹۶۲-۱۹۵۰ پیشرفتهای اقتصادی اروپای غربی بشرح زیر بوده است:

۱- محصول فولاد دو برابر گشته و سالیانه از ۵۲ ملیون تن به ۱۰۴ ملیون تن رسیده است.

۲- محصول گاز طبیعی ۱۶ برابر افزایش داشته است.

۳- صنایع آلومینومی چهار برابر شده است.

۴- تولید نفت خام بیش از چهار برابر گشته و از $\frac{3}{8}$ ملیون تن به $\frac{15}{6}$ ملیون تن رسیده است.

۵- محصولات پلاستیکی از ۳۵۰۰۰۰۰ تن به به بیش از ۳ ملیون تن بالغ گردیده است.

۶- ظرفیت کشتی‌های جدید دو برابر افزایش داشته است.

۷- تولید ماشین سالیانه از ۱۱۰۰۰۰۰۰ دستگاه به ۵۵۰۰۰۰۰۰ دستگاه رسیده است.

ممالک فقیر اروپای غربی بمقیاس سایر ملل این منطقه عبارتند از: اسپانیا، پرتغال، یونان که ۱۵٪ جمعیت اروپای غربی را دارا میباشند درحالیکه تنها ۰.۲٪ اتومبیل‌ها و ۰.۷٪ تلفن‌ها و ۰.۶٪ رادیوهای منطقه را در اختیار دارند. مردم این گروه بطور سرانه ۱۱۹ دلار در سال صرف مواد غذایی میکنند این نسبت در ممالک دیگر منطقه مورد بحث به ۳۲۷ دلار میرسد.

۴- جمعیت

در سال ۱۹۶۳ در حدود ۳۱۵ ملیون نفر در ۱۸ کشور اروپای غربی زندگی میکردند که حداقل آن ۱۸۵۰۰۰۰ نفر در ایسلند و حداکثر آن ۵۵ ملیون نفر در آلمان غربی بود بجز فرانسه و انگلستان و آلمان غربی و اسپانیا و ایتالیا سایر ممالک این منطقه کمتر از ۱۲ ملیون نفر جمعیت دارند و از کل جمعیت آن ۱۷۵ ملیون نفر عضو

بازار مشترک اروپا میباشند. از سال ۱۹۵۰ سالیانه ۲/۵ ملیون نفر به جمعیت اروپای غربی اضافه میشود باین ترتیب تا سال ۱۹۷۵ جمعیت آن از ۳۴۰ ملیون نفر تجاوز خواهد کرد. بین سالهای ۱۹۶۰-۱۹۰۰ در حدود ۱۰۰ ملیون نفر به جمعیت ۱۸ کشور فوق اضافه گشته و زاد و ولد از ۲۱ در هزار (۱۹۵۰) به ۱۸/۴ در هزار (۱۹۶۲) کاهش یافته است و رفاه عمومی و طب پیشگیری و غذای کافی و مسکن سالم تعداد مرگ و میر را بحداقل ممکن رسانیده است.

در مقابل ۱۰۰ مرد ۱۰۷ زن وجود دارد یعنی ۱۰ ملیون نفر زن از مرد در کل جمعیت بیشتر است. قبل از جنگ اول جهانی این منطقه سالیانه ۸۰۰۰۰۰ نفر از جمعیت خود را بصورت مهاجر بدنیای جدید میفرستاد ولی در طی سالهای گذشته این نسبت فوق العاده تقلیل یافته و در عوض ملیونها پناهنده اروپای شرقی را پس از جنگ دوم جهانی و ۸۰۰۰۰۰۰ فرانسوی مقیم الجزیره را بعد از استقلال الجزیره پذیرفته است. مهاجرت در داخل قاره و منطقه هنوز ادامه دارد و این مهاجرتها اغلب فصلی و موقتی است سالیانه صدها هزار نفر از ممالک نسبتاً فقیر اروپای جنوبی (اسپانیا - یونان و ایتالیا) به ممالک صنعتی و ثروتمند (انگلستان - فرانسه - آلمان) در فصول و موعد معین مهاجرت میکنند.

در سال ۱۹۱۰ یک نفر از هر سه نفر در اروپای غربی کمتر از ۱۵ سال و یک نفر از هر ۱۶ نفر بیش از ۶۵ سال داشت امروزه کمتر از یک نفر از هر چهار نفر کمتر از ۱۵ سال و ۱۰٪ جمعیت بیش از ۶۵ سال دارند. با توجه بر رشد صنعتی اروپای غربی یک نفر از هر ۶ نفر در شهرهای ۵۰۰۰۰۰ نفری یا بیشتر ساکن است.

اروپای غربی یکی از نقاط پر جمعیت دنیا محسوب میشود و در هر میل مربع آن ۲۲۷ نفر زندگی میکنند این نسبت ۴ برابر ایالات متحده و ۲۴ برابر اتحاد جماهیر شوروی است در سوئد ۴۴ نفر در میل مربع و در هلند ۹۴۲ نفر در میل مربع زندگی میکنند. ناحیه رور و شمال فرانسه و انگلستان و ناحیه ولز و دره پو و بخشهایی از

بلژیک و هلند از پرجمعیت‌ترین نواحی دنیا بشمار می‌رود.

۳- منابع معیشت

مثل اغلب نواحی صنعتی دنیا اکثریت مردم اروپای غربی در صنایع و کارخانجات و معادن و ارتباطات و تعلیم و تربیت و بیمه و بانکداری و تجارت و خدمات حکومتی و اداری جذب شده‌اند و بقیه مردم از طریق کشاورزی و ماهیگیری و جنگل‌داری تأمین معاش می‌کنند بطور کلی از هر ۱۰ کارگر این منطقه ۴ نفر در صنایع و ۲ نفر در کشاورزی و ماهیگیری و جنگل‌داری و بقیه در خدمات پذیرفته شده‌اند.

در اروپای جنوبی و فنلاند و ایرلند نسبت کشاورزان بیشتر است در حالیکه ممالک صنعتی (بلژیک-آلمان-سوئیس-بریتانیا) نیروی انسانی عظیم خودشان را در صنایع و خدمات بکار گرفته‌اند فعالیت‌های جنگل‌داری و صنایع مربوط بآن در سوئد و نروژ و فنلاند و ماهیگیری در ایسلند و نروژ و پرتغال اهمیت زیادی دارد.

۴- نیروی کار و بیکاران

تعداد بیکاران در ممالک دانمارک، فنلاند، فرانسه، آلمان، ایسلند، لوکزامبورگ و هلند، نروژ، سوئد و سوئیس کمتر از ۰.۱٪ می‌باشد و در این ممالک بیکاری مشکل مهم بحساب نمی‌آید در انگلستان این نسبت به ۱.۲٪ افزایش می‌یابد ولی در بخش‌هایی از یونان و ایتالیا، پرتغال و اسپانیا بیکاری مسئله جدی بشمار می‌رود و اغلب بیکاران جهت انجام کارهای فصلی بسایر ممالک اروپا مهاجرت می‌کنند در سراسر اروپای غربی بسال ۱۹۶۲ در حدود ۳ میلیون نفر در جستجوی کار بوده‌اند تعداد بیکاران در سال ۱۹۵۰ بیش از ۵ میلیون نفر بود در این مدت عدد بیکاران آلمان از ۱۰۵۸۵۰۰۰۰ نفر به ۱۴۲۰۰۰۰۰ نفر کاهش یافته که بسیار جالب بنظر می‌رسد.

در سال ۱۹۶۲ حد متوسط ساعات کار در هفته ۴۴ ساعت بوده در صورتیکه در سال ۱۹۱۳ در حدود ۵۴ ساعت در هفته گزارش داده شده است پیشرفت‌های اقتصادی اروپای غربی موجب کاهش تعداد خدمتکاران منازل گشته است بطوریکه در انگلستان سابقاً

۵۰۰۰۰۰۰ خانواده دارای خدمتکار بوده‌اند در حالیکه هم اکنون فقط ۱۵۰،۰۰۰ خانواده از این امتیاز برخوردارند.

سال بسال از تعداد زارعین اروپای غربی کاسته میشود بطوریکه بین سالهای ۶۰-۱۹۳۰ عده کشاورزان و ماهیگیران و جنگل‌داران از ۳۲٪ نیروی کار به ۲۱٪ رسیده است ولی در عوض عده زنان در فعالیتهای مختلف اقتصادی روز بروز افزایش مییابد امروزه چهار زن از هر ده زن بین سنین ۱۵ تا ۶۴ بکار اشتغال دارند. در سال ۱۹۵۰ در حدود ۱۲۶ میلیون نفر جزء نیروی کار بحساب آمده و این نسبت در سال ۱۹۷۵ به ۱۴۷ میلیون نفر خواهد رسید علاوه از افزایش تدریجی جمعیت ورود زنان بیشتر در نیروی کار اروپای غربی نیز در این مسئله قابل ذکر است.

سرمایه گذاری برای کارگر در سال ۱۹۶۰ بقرار زیر برد در سویس ۸۹۵ دلار، دلار سوئد ۸۲۸ دلار، نروژ ۸۲۰ دلار، لوکزامبورگ ۶۸۹ دلار، آلمان ۶۵۹ دلار، فرانسه ۵۱۳ دلار، انگلستان ۴۶۱ دلار، ایتالیا ۳۴۷ دلار، یونان ۲۲۲ دلار، ایرلند ۲۰۴ دلار، اسپانیا ۱۳۱ دلار، پرتغال ۱۲۷ دلار.

حدس میزنند بین سالهای ۱۹۷۵-۱۹۶۰ در حدود ۱۲۶۰ میلیارد دلار در صنایع جدید و فعالیتهای عمومی سرمایه گذاری شود.

درآمد اروپائیان این منطقه در سال ۱۹۶۰ به نسبت زیر مصرف شده است.

۱- غذا و مشروبات الکلی و دخانیات ۴۲٪

۲- لباس ۱۲٪

۳- مسکله، سوخت، روشنائی ۱۱/۴٪

۴- به اثاثیه منزل، رادیو، تلویزیون، اتومبیل، کرایه مسافرت، بهداشت و درمان

و تعلیم و تربیت باقیمانده درآمد خرج شده است.

در سال مذکور در آمد سالیانه هر فرد ۶۲۰ دلار در سطح منطقه بوده ولی ملیونها

کشاورز فقیر در بخشهایی از ممالک مدیترانه کمتر از ۲۵۰ دلار در آمد داشته‌اند.

درممالک ثروتمند این منطقه از هر ۱۰ نفر یک نفر دارای اتومبیل و درممالک نسبتاً فقیر آن (اسپانیا-پرتغال-یونان) از هر ۱۰۰ نفر یک نفر مالک آن است .
درممالک گروه اول یک نفر از هر ۸ نفر و درممالک فقیر یک نفر از هر ۸۳ نفر صاحب تلویزیون میباشد .

شهروندان سوئد-لوکزامبورگ-آلمان-نروژ سالیانه بیش از ۱۰۰ دلار خرج لباس میکنند درحالیکه هر فرد اسپانیایی و یونانی و پرتغالی فقط ۱۸ دلار در سال هزینه لباس داشته است .

پیشرفت‌های اقتصادی بین سالهای ۱۹۴۸-۶۰

۱۹۴۸- تولید کل اروپای غربی تقریباً بمیزان قبل از جنگ رسید .

۱۹۵۰-۱۶٪ نسبت بدو سال گذشته افزایش داشت .

۱۹۵۵- تولید ۴۸٪ زیادتر از سال ۱۹۴۸ بوده است .

۱۹۶۰- تولید ۸۳٪ نسبت بسال ۱۹۴۸ افزایش داشته است .

حدس میزنند تا سال ۱۹۷۵ تولید ۳/۵ برابر سال ۱۹۴۸ باشد و تولید خالص ملی از ۳۲۰ میلیارد دلار (۱۹۶۰) به ۶۰۰ میلیارد دلار (۱۹۷۵) افزایش یابد و تعداد اتومبیل‌ها درجاده‌های اروپای غربی سه برابر گردد .

۴- خوراک-مشروب-مسکن

در پانزده سال گذشته میزان مصرف مواد غذایی بکلی تغییر کرده و امروزه در سرفره میلیونها خانواده اروپای غربی شیر و کره . پنیر انواع گوشت ، ماهی ، سیبزمینی، میوه‌جات و سبزیجات تازه دیده میشود . بطور کلی در این منطقه از هر دلاریکه خرج میشود ۳۰ سنت آن برای غذاست و ۶۰ سنت جهت مشروبات الکلی و ۵ سنت بدخانیات اختصاص یافته است .

مواد مصرفی غذائی مردم اروپای غربی با آب و هوا و خاک و سنتها و قدرت خرید مردم در رابطه است مثلاً سوئدیها در مصرف گوشت - شیر - ماهی - پنیر - کره در ردیف اول قرار دارند . مقام بعدی به مردم انگلستان - دانمارک - نروژ تعلق دارد حداقل میزان مصرف پروتئین را میان مردم ایتالیا و پرتغال و اسپانیا میابیم . ایرلندیها - آلمانیها - بلژیکیها سبزمینی بیشتری مصرف میکنند و فرانسویها در مصرف گوشت و سبزیجات مقام برجسته‌ای دارند. در ممالک جنوبی اروپا حبوبات و غلات بخش اعظم کالری مصرفی را تأمین میکنند مثلاً ایتالیاییها $\frac{1}{3}$ گوشت مصرفی فرانسویها را میتوانند تهیه کنند .

مصرف مشروبات الکلی نیز با آداب و رسوم و سنتهای مردم بستگی دارد در بخشهای شمالی قاره مشروب محبوب و دوست داشتنی آبجو - چین - ویسکی میباشد در حالیکه در جنوب شراب - براندی - لیکور اهمیت بیشتری دارد. میان ممالک اروپای غربی کشور فرانسه از نظر میزان مصرفی مشروبات الکلی مقام اول را دارد .

مسکن - در سال ۱۹۶۰ حد متوسط قیمت يك واحد مسکونی در اروپای غربی تقریباً ۷۱۳۰ دلار بود این میزان در سوئیس ۱۱۹۸۰ دلار و بلژیک ۱۱۵۷۵ دلار سوئد ۹۰۰۵ دلار و در یونان ۲۸۸۰ دلار حساب شده است .

بطور کلی يك خانواده در اروپای غربی سه اتاق و يك آشپزخانه و حمام در اختیار دارد در آلمان و سوئیس این نسبت زیادتر و در فنلاند و فرانسه و یونان کمتر است در ممالک ثروتمند برای هر نفر يك اتاق و در ممالک فقیر مثل یونان يك اتاق جهت دو نفر وجود دارد مصالح ساختمانی مساکن اروپای غربی از آجر و سنگ بوده و اغلب آنها یکقرن سابقه دارند چنانکه طبق مطالعات انجام شده در فرانسه بیش از نصف واحدهای مسکونی آن تقریباً ۱۲۰ سال و $\frac{1}{3}$ مساکن شهری در ۶۱ شهر بزرگ (باستثنای پاریس) يك قرن عمر دارند در مساکن روستائی و شهری ممالک بریتانیا ، سوئیس ، سوئد ، دانمارک و هلند آب لوله کشی شده وجود دارد و پخت و پز اغلب با

اجاق گاز یا اجاقهای الکتریکی انجام میگیرد بدینجهت روز بروز میزان مصرف برق بالا می رود ولی در ممالک فقیر اروپای غربی چندان پیشرفتی از این نظر مشاهده نمیشود. بین سالهای ۱۹۱۳ و ۱۹۴۵ اروپای غربی میدان جنگ اول و دوم جهانی بود و در یک دوره ۱۱ ساله جنگ در نیمقرن اخیر بیشتر مساکن آن آسیب دید و یابکلی ویران گشت پس از پایان جنگ دوم تجدید بنای واحدهای مسکونی با کوشش فراوانی تعقیب شد بطوریکه از سال ۱۹۵۰ تا ۱۹۶۱ در حدود ۱۹۱۶۰۰۰۰۰ خانه و آپارتمان جدید در اروپای غربی بوجود آمد و حد متوسط ساختمان مساکن سالیانه در ۱۹۶۰ تقریباً ۲ میلیون دستگاه گزارش شده است در ایجاد مساکن جدید مردم ممالک این منطقه گاهی تا ۰.۹٪ از کمکهای دولت برخوردار بوده اند.

در سال ۱۹۷۵ اکثریت مردم اروپای غربی در بهترین مساکن باعالیترین وسایل موجود زندگی خواهند کرد.

۶- پوشاک- اثاثیه

در اکثر نواحی اروپای غربی هر تازه واردی به دهها میلیون مرد وزن شیک پوش و خوش لباس و میلیونها واحد مسکونی مجهز به یخچال و ماشین لباسشویی و تلویزیون برخوردار میکنند پس از مواد غذایی هزینه لباس سالیانه رقم مهمی از بودجه خانوادهها را تشکیل میدهد حد متوسط خرج سالیانه در سراسر این منطقه ۷۷ دلار و در ممالک ثروتمند مثل سوئد ۱۲۵ دلار و در اسپانیا و پرتغال و یونان بین ۱۸ تا ۲۳ دلار بوده است (۱۹۶۰) مردم ثروتمند ایتالیا تا ۰.۲٪ و مردم فقیر آن ۷ تا ۰.۸٪ بودجه سالیانهشان صرف تهیه پوشاک میشود.

هزینه اسباب و اثاثیه منزل در سالهای اخیر بسرعت بالا رفته و در سال ۱۹۶۰ از این بابت بهر فرد ۴۲ دلار خرج شده است در همین سال در اروپای غربی هر ۴ یا ۵ نفر دارای یک دستگاه رادیو و برای ۱۱ نفر یک دستگاه تلویزیون موجود بود. هزینه گرما و روشنایی بطور متوسط جهت هر یک از افراد ۲۴ دلار حساب شده است که در

سال ۱۹۷۵ تا ۴۱ دلار افزایش خواهد یافت .

۷- راه و وسائل حمل و نقل

واقعیت است که در اروپای غربی انقلابی عظیم در راه‌سازی و حمل و نقل بوجود آمده توجه به‌موارد زیر این موضوع را بخوبی نشان میدهد :

- ۱- دو میلیون میل شاهراه و راه‌های زمینی وجود دارد .
- ۲- ۲۹،۳۰۰،۰۰۰ اتومبیل و ۶،۸۰۰،۰۰۰ کامیون و اتوبوس در جاده‌ها دیده میشود .

۳- ۱۲۶،۱۲۳ میل طول خطوط آهن این منطقه است .

۴- ۲۳،۰۰۰ میل راه‌های آبی داخلی مورد بهره‌برداری قرار گرفته است .

۵- ۱۸۷،۰۰۰ میل راه‌های هوایی شهرهای مهم این منطقه را بهم پیوند داده است .

۶- بین سالهای ۶۲-۱۹۵۰ تعداد اتومبیل‌های این منطقه پنج برابر شده است .

(فرانسه ۷ میلیون و انگلستان ۶/۷ میلیون اتومبیل دارد) .

توسعه شبکه‌های خطوط آهن در ممالک صنعتی فوق‌العاده زیاد است در حالیکه در ممالک کشاورزی بحداقل میرسد . در کشورهای آبی که دارای دریاچه‌ها و رودها و کانال‌های قابل بهره‌برداری است گسترش راه‌های آبی بحداکثر ممکن رسیده است مثل بلژیک- فنلاند- فرانسه- آلمان- ایتالیا- هلند- بریتانیا . غالباً الوار و زغال‌سنگ- آهن- مواد معدنی- دام- غلات- چغندر قند- سیب‌زمینی- اتومبیل- نفت- پارچه و سایر تولیدات اروپای غربی با راه‌های آبی حمل میشود . در بین راه‌های آبی داخلی این منطقه شبکه آبی راین یکی از پررفت و آمدترین راه رودخانه‌ای جهان بشمار میرود .

بطور کلی بیش از نصف کشتیهای تجارتهای دنیا با پرچم ممالک اروپایی در دریاها حرکت میکنند و از آن میان انگلستان از نظر حمل و نقل دریایی مقام اول را بخود اختصاص داده است .

از نظر خطوط هوایی جتها و هواپیماهای افرانس- ساپنا- ک. ال. ام- ائرویز-

آلیتالیا- سویس ائردهها هزار میل در داخل قاره ویا بیرون از قاره اروپا پرواز می کنند. از طرفی مسافرت با هلیکوپتر نیز در سالهای اخیر بیشتر مورد توجه قرار گرفته و هلیکوپترهای سابقا بین پاریس و بروکسل و همچنین شهرهای بلژیک به حمل مسافر ویا محمولات پستی اشتغال دارد.

در سال ۱۹۶۰ در حدود ۶۰ میلیون مسافر و توریست در ممالک مختلف اروپای غربی مسافرت کرده اند.

نتیجه

۱- مصرف مردم اروپای غربی بمقیاس قبل از جنگ دوبرابر شده است.
 ۲- در یک دوره ۲۵ ساله محصولات کشاورزی این منطقه ۱۰۵۰٪ اضافه شده و تعداد تراکتور در مزارع اروپای غربی از ۲۰۰۰۰۰۰ دستگاه به ۳۰۰۰۰۰۰۰ دستگاه رسیده است.

۳- اروپای غربی تشنه نفت و گاز طبیعی است و بیش از ۱۰۹۰٪ نفت مورد نیاز آن از خاورمیانه و امریکای لاتین و شمال افریقا تأمین میگردد.
 ۴- $\frac{1}{4}$ محصول ماهی دنیا از این منطقه بدست میآید.
 ۵- در یک دوره ۲۵ ساله صادرات اروپای غربی پنج برابر شده و بارزش ۵۷ میلیارد دلار رسیده است.

۶- با وجود افزایش جمعیت اروپای غربی در هشت سال آینده تعداد بیکاران این منطقه از سه میلیون نفر به دو میلیون نفر کاهش خواهد یافت.
 ۷- در هشت سال آینده در نتیجه بالا رفتن سطح زندگی از هر پنج نفر ساکنین اروپای غربی یک نفر دارای اتومبیل شخصی خواهد بود و تولید خالص ملی نسبت بسال ۱۹۶۰ تقریباً ۰/۹۰٪ افزایش خواهد یافت.

پایان